

אכזבה של מבוכה של פחד. פחד בפני תפקיד שאיש לא הרגיש את עצמו מוכשר לו. מובן מאליו שקבוצה זו שבקה חיים לכל חי.

חוקי-ארץ. קאריירה. בנות

יכול אדם לעמוד על תופעה זו ביתר קלות. די לו לשבת שעה בקפה רואל, תל-אביב, בקפה, ניצן, ירושלים, או בקפה עטרה, חיפה. על מה משוחחים בשולחנות הסמוכים? על נסיעות לחוקי-ארץ? מי נסע, מי חזר, מי עתיד לנסוע, ועל חשבון מי. על קאריירה: מי יסדר למי משרה, למי יש הקרוב המתאים במשרד המתאים, מה המשכורת. על בחורות: מי התעסק עם מי, מי רוצה להתעסק עם מי, למי זה הלך, ולמי לא. אין טעם להעמיד פנים כאילו נושאים אלה לא ענינו את הנוער לפני 10 שנים. אולם לפני 10 שנים היה עוד משהו. דובר בהתרגשות, לפעמים עד זוב דם, על הדרך הנכונה לגרש את האנגלים, על המטרות הנעלות או המזימות השחורות של ברית-המועצות, על האשויים כדרך חדשה לפתרון בעיות העולם, על זכות הקיום של עמים קטנים. על המהפכה. היו שיחות שהחלו בחדר, ואולי בבית-קפה, ונמשכו בפינת רחוב או לפני ביתו של אחד החברים, עד השעות הקטנות של הבוקר. זה היה חשוב.

וזה איננו חשוב היום. הטרור החדש הוא גם תוצאה ממצב זה וגם הנבה עליו. אדם הרוצה לעשות משהו, המיואש מן החלל הריק שמסביבו, אך שייך בעצמו לחלל ריק זה, מחפש דרך ביטוי. הטרור

הוא דרך ביטוי קלה. אך לא נסיון אחד

בחמש השנים האחרונות של המנדט היתה תסיסה רעיונית גדולה בנוער. חלק מתסיסה זו מצא גיבוש במחתרות. לחיי לא רק זרק פצצות, אלא גם יצר מעין תחליף להשקפת עולם. באציל, ובמידה פחותה בהגנה, לא השתתף הויכוח אף לרגע אחד. מחוץ למחתרות נוצרו עובדות רעיוניות נוספות. קבוצת הכנענים גרמה לויכוח סוער. קבוצת במאבק עוררה בחוברת אחת ויכוח שנמשך כמעט שנה בכל העתונים-תנועת-העם, עט'לוחם, קומוניסטים-עבריים — כל אלה היו נסיונות רעיוניים שנולדו בקרב הנוער, או שהנוער מילא בהם תפקיד מכריע.

כיום אין הנוער קיים בשום מערכה רעיונית או פוליטית. אין הוא תופס מקום בשום מפלגה — להוציא, אולי, את השמאל הקיצוני. והוא לא עשה שום נסיון, במשך חמש שנים תמימות, להקים כל מפלגה חדשה, אוסוויציה במפלגה קיימת, קבוצה רעיונית או בטאון אידיאולוגי.

פגרים על הדרך

מי אשם בכך? קודם כל, כמובן, הנוער עצמו. כל דור חייב ללחום על מקומו. כי אין מגישים לו אותו על מגש. שיכבת-גיל זו לא הראתה שום כושר של יצירה רעיונית. אולם אין לפטור מן האשמה את הדור הקשיש, ואת האחים הבוגרים יותר של הדור הצעיר. הנוער שונא את המפלגות, הוא שונא אותן כיוון שהן עקרות, כיוון שהן החאגודיות של

האם צנקהת האמשלה בי

הערכת הטרור? האם היא מי- בינה את האתגר חדש בנפש ה- נוער? האם היא יודעת את ה- דרך לעקירת הרעה? שליחי העולם הזה שאלו את פי הנוער עצמו. הם פנו לעשרות צעירים המצויים אצל הנוער והציגו להם חמש שאי- לות מכריעות. שבע מן הת- שובות, המאפיינות את הדעה הכללית, מתפרסמות להלן.

ואלה היו השאלות:

• הקיימת כיום בקרב הנוער נטייה לדרך הטרור?

• אם כן-למה? מה הקרקע שהצמיחה אותה?

• האם זהו המשך רוחני ל- מחתרת של תקופת המנדט?

• האם נטייה זו תתגבר?

• האם אתה סבור שהפע- לת הפקודה לאניעת ה- טרור היתה מוצדקת?

יוסי שטרן

בן 29, צייר



נצטבר בקרב הנוער עודף מרץ רב, שאין לו שום אפיק רצוי לפריקה. נוער מוכרח להתפרץ לאיזה שהוא כיוון. אולם עובדה היא, שככל הישוב, מקטן ועד גדול, מחפשי בקדחתנות תוכן לחייו, שלא מצאו עד היום. אין זה פלא, אם כך, שחלק פנה לדרך האלימות. האחריות לזאת מוטלת על כולנו. השופט והנשפט מתהלכים על אר- תה במה אנושית.

עמנואל רבינוביץ

בן 32, עוזר מהנדס למחקר מיזם.



אין פה עדיין עניין של טרור. מצחיק הוא ממש, אין אנשי המחתרת נזר- הרו בכל מקרה ומקרה, לכל ייפגע, חס וח- לילה, איש מספולותיהם. אני רואה במה שקרה בעבר, צורה גסה יותר — ובלתי רצו- יה — של גידוף.

הסיבות: העם כבר חי שנים רבות באוי- רה של אלימות וטרור. לחץ המדינות השכנות גם הוא עור להתהוות האווירה. עוד הרעו את המצב: חוסר יחסי ציבור כל שהם מצד הממשלה לנתיניה. נעשים הדברים המרעי- שים ביותר, ללא שמץ של הסברה. אנשים דתיים נאלצים להיכנע ללא התיים. לאידת- יים סובלים מכפיה דתית, וכר. פעולת ההס- ברה, שהיתה יכולה לרכך את הניגודים ה- טבעיים בקרב העם, לא יכולה להיעשות, היות ורוב הכלים הנחוצים לצורך זה, הם בידי מפלגות צרות-ראות. כך קורה, שאני שים אינם שבעי-רצון. חלק מסתפק בצעקות, וחלק משליך פצצות.

אין לדעתי קשר בין הדברים ה- מתגלים עתה, ובין המחתרות של העבר.

אהרון כהן

בן 25, פטורנר.



לא קיימת בדרך כלל נטייה בנוער לפנות לטרור, הוא פשוט ציני מדי. אמר לי צעיר, בדברו על משפט שמחון "מה, בגלל אהבה עוד רוצחים?" רק שני הקצוות בנוער, שהם עדיין מאמינים מאד, הדתיים והלאומיים, מסוגלים להתלהב עד לידי מעי- שים. מספרם זעום.

הסיבה לנטייה לאלימות בקרב יסודות אלה היא: חוסר היעילות של צורות הביטוי החו- קיות, חוסר הזדהות אורחית וחוסר מעצור- רים מוסריים. כלומר: מלבד הפחד, אין כל סיבה, למה לא לזרוק פצצות.

יש, לדעתי, קשר רוחני מובהק עם המח- רות מומן המנדט. אינני סבור לעומת זאת, שקיים קשר ארגוני ממש.

הסכנה להתגברות מעשי האלי- מות תגדל, כל עוד לא תמצא לפני הנוער מטרה חיובית לליכודו.

אינני יודע מה מידת היעילות של המחתרת, אולם נראה לי שהענין נוסח יותר מדי. אי- נני יודע, אם הדבר נעשה בכוחה כל שהיא. צריך היה, לדעתי, לעבור ביתר זהירות ור- עילות במסגרת החוק הרגיל, לעקירת הטרור. כי עם הפעלת החוק היום אני חושש מאד לגורל הדמוקרטיה בישראל. בארץ כשלנו, בה אין מסורת דמוקרטית מורשת, מה- ויים חוקים אלה סכנה לכל הכיתונים. במקום מסורת דמוקרטית נוצ- רת על ידם מסורת טוטאליטארית.

ענין המחתרת מנופח עד כדי כך, שהוא עלול להביא נזק לכל המדינה, ולמראית עין יש צורך בפקודת הטרור החמורה. אלא ש- כאן צפונה הסכנה האמיתית: בארץ בה מנצלים אפידיו חוקים רגילים לרעה יום יום, יש לחשוש, שגם החוק הזה ינוצל לרעה.